

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: i.e.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2020-09-08

Remissvar avseende:

Energimarknadsinspektionens promemoria Lokaliseringssignaler i elnätstariffer (d.nr I2020/01387/E)

Riksförbundet Bostadsrätterna Sverige ekonomisk förening, nedan Bostadsrätterna, är en intresse- och serviceorganisation för bostadsrättsföreningar med cirka 8 700 bostadsrättsföreningar som medlemmar i hela Sverige med sammanlagt cirka 350 000 hushåll. Bostadsrätterna har beretts tillfälle att inkomma med yttrande över rubricerat förslag och får framföra följande.

Mycket tyder på att behovet av elektricitet i framtiden kommer att öka, bland annat genom en omställning till elfordon, ökad allmän elektrifiering och – förhoppningsvis – ökat bostadsbyggande. Det är därför angeläget att såväl förutsättningar för elproduktion som robusta elnät finns. I nuläget förekommer dock kapacitetsbrist och det finns ett behov av att bygga ut delar av elnätet. För att komma till rätta med problemen krävs underhåll och investeringar i elnäten, men även ett ökat fokus på flexibla elsystem med effektivare användning av elnät och effektivisering av befintliga installationer. Bostadsrätterna anser att tanken bakom föreliggande förslag är positiv, men vi bedömer att förslaget riskerar att negativt och urskillningslöst påverka fastighetsägare och konsumenter, vilka i vissa fall kan sakna reella möjligheter att påverka sin situation. Nedan kommenterar vi våra huvudsakliga invändningar.

Förslaget utgår från tanken att en lokaliseringssignal i form av en differentierad taxa för ett visst område ska kunna påverka förbrukningsmönster. En förutsättning för att detta ska

fungera är att nätkunden tar emot signalens budskap och har en faktisk möjlighet att anpassa sina förbrukningsmönster efter den. I förslaget gör man dock ingen skillnad på olika sorters kunder, trots att effektbehoven och förutsättningarna att vidta realistiska åtgärder i fastigheterna kan skifta påtagligt. En fastighet med en matvarubutik har exempelvis väsentligt andra förutsättningar, både sett till effektbehovet och mängden installationer, än flerfamiljshuset och villan på andra sidan gatan. Det kan därmed ifrågasättas om förslaget kommer att träffa rätt nätkund och verkligen få avsedd effekt.

I förslaget nämns upprepade gånger att moderna värmepumpar och styrutrustning kan användas för att styra förbrukning mot tider med lägre belastning. Realiteten är emellertid att endast få flerfamiljshus värms upp med värmepumpar. Den vanligaste värmekällan i sådana hus är fjärrvärme. Ett genomsnittligt flerfamiljshus har sannolikt få energikrävande installationer som kan styras om baserat på en signal.

En person som bor i en lägenhet har ännu mindre möjligheter att påverka genom att få eller inga energiintensiva installationer utöver hushållsmaskiner finns i bostaden. I konsekvensanalysen antyder man dock (s. 34 f.) att en korrekt prissignal ska kunna åstadkomma att privatpersoner äter middag senare. Det förefaller vara ett orealistiskt antagande förutsatt att signalen inte blir exceptionellt kraftig.

I praktiken har förmodligen många fastighetsägare – stora som små – begränsade möjligheter att svara på eventuella signaler. Även om det i viss mån går att styra bort förbrukning från de tidpunkter då kapacitetsbrist finns, kommer ändå viss förbrukning alltid att ligga kvar där och straffas med högre tariff utan att man som fastighetsägare kan påverka saken. Signalen kan då i praktiken komma att uppfattas som en godtycklig och orättvis bestraffning för att man råkar bo i fel område med fel grannar. Enligt förslaget kan det bli fråga om påtagliga merkostnader. Att nätpriserna i teorin ska minska för kunder i andra delar av området är då sannolikt en klen tröst.

I förslaget antas att en lokaliseringssignal kommer att utformas med en tariff baserad på timförbrukning. Författningsförslaget verkar dock inte utesluta att taxan kan konstrueras

oberoende av tidpunkt för förbrukning och då fungera som en ytterst trubbig signal. Vi anser att författningsförslaget behöver revideras för att undvika sådana tariffer.

För ett nätföretag kan det vara lockande att i första hand använda lokaliseringssignaler för att se om kapacitetsbrist kan avhjälpas genom ändrade mönster hellre än att göra investeringar i elnätet. Det kan således finnas en risk att nätföretag systematiskt testat tillämpa signaler och därmed kan skjuta upp även motiverat underhåll i fem eller fler år. Samtidigt kan det inte uteslutas att en fastighetsägare blir mindre benägen att göra investeringar med syfte att effektivisera och styra om återbetalningstiden överstiger de fem år som tariffen får användas. Det kan också tänkas att fastighetsägare blir mindre benägna att investera i laddpunkter för elbilar, installera värmepumpar och annan elintensiv utrustning om kostnaderna för elnätet uppfattas som en opålitlig faktor i en lönsamhetskalkyl.

Om en signal ska fungera ska den kunna ändra beteenden. Nätföretagen har en skyldighet att informera kunderna om taxans konstruktion och möjligheterna att påverka sina kostnader. Det kan dock finnas skäl att ifrågasätta vilken framgång nätföretagen har. Taxorna är redan svåra att förstå för en konsument och med aktuellt förslag riskerar de att bli än svårare.

Vid eventuella frågor om detta svar hänvisas till David Sjöqvist, styrelserådgivare teknik/energi på david.sjoqvist@bostadsratterna.se.

Med vänlig hälsning

Ulrika Blomqvist

VD